

Když byla sjednána tato dohoda stran, rozdělilo se vojsko a vytáhlo k Chomutovu. Ale Plzeňští, poslavše posly ke králi, denně opravovali město a hradby s příkopy, a nezachovávající sjednanou dohodu, nedovolili žádnému knězi ze strany pravdy zůstat v městě, aby hlásal lidu slovo Boží a přisluhoval svátosti oltářní.

Z AČÁTEK NOVÉHO TÁBORA NA MORAVĚ 85

Rovněž téhož roku, totiž 1421, v měsíci únoru začal se na Moravě nový Tábor na jednom ostrově řeky Moravy ve vsi řečené Nedakunice blízko Strážnice. A tito táboři, totiž sedláci s některými kněžími a spolu s panoši, obsadivše klášter Velehrad,¹ upálili opata samého sedmého² s klášterem a přemnohými kněžími. Proto olomoucký biskup³ a páni s moravskými městy z obavy, kdyby táboři zesílili, aby neutrpěli nesnesitelné škody jako v Království českém, vytáhli všichni s Rakušany do pole dobýt ostrova; a když učinili útok na ostrov, byli zabiti mnozí ze strany Rakušanů a olomouckých měšťanů. A když se proto spolu povadili, zapálili boudy a opustili pole. Toho ostrova se pokusili zmocnit také Uhři, ale byvše odrazeni, nechali toho. A byli na tom ostrově krvelační kněží, kteří jako laikové, bradatí, bez tonzury, brali na sebe brnění a sloužíce mši nezachovávali církevní řád, nýbrž ve vlastním oděvu, pomodlivše se Otčenáš, posvěcovali; a z nich nejvyšší byli dva, tovaryši, Bedřich⁴ a Tomáš⁵ z Vizovic.

L IST MIKULÁŠE BISKUPCE A MISTRA JIČÍNA 86 PRAŽANŮM O PIKARTSTVÍ NA TÁBOŘE / ŽIŽKA DAL U KLOKOT UPÁLITI PADESÁT PIKARTŮ S PETREM KÁNIŠEM

Potom téhož roku a v čase jako svrchu, v poslední den února, byl do Prahy přinesen list od Mikuláše, zvoleného biskupa tábořského, a mistra svobodných umění Jičína, obsahující věci žalostné a v náboženství křesťanském dříve neslýchané, kterak na jejich hoře Táboře bylo ze zvráceného učení některých kněží a zvláště jakéhosi Martina,¹ kněze z Moravy, přes čtyři sta osob obojího pohlaví nakaženo pikartským kacířstvím, o němž se stala výše zmínka, a ti tvrdošíjně drží, že v svátosti oltářní není pravé tělo Kristovo a jeho krev, nýbrž jen chléb, který, když se přijímá, je toliko znamením těla a krve Kristovy. A tak se

84 / Strakonice, hrad.

85 / Domažlice,
panoráma města od jihu.

ani nemá před svátostí klekati, ani se jí nemá prokazovati žádná úcta, ani se nemá uchovávat do druhého dne. Proto rozbíjeli všechny monstrance, v kterých bylo tělo Kristovo vystavováno lidu, a jako pohané a nejvěrolomnější Židé, vyhazující svátost těla Kristova z monstrancí, pálili ji a nohama pošlapávali.² To též činili s nádobami, v kterých byla uchovávána svátost těla Kristova, a s kalichy, v nichž byla uchovávána krev Kristova, stříbrné kalichy a monstrance rozbíjeli a prodávali, a jestliže viděli některé lidi choditi k svatému přijímání svátosti oltářní, s posměchem říkali: „Ještě nenecháte toho motýla?“³

Proto prosili svrchuřečení biskup Mikuláš a kněz Jičín, aby jim Jakoubek a Jan Přibram,⁴ mistři svobodných umění, dali poučení, kterak čeliti a odporovati takovým bludům, a vyzývali je, aby pečlivě bděli nad tím, aby se pražský lid nenakazil týmž bludem. Proto v neděli, o které se zpívá Laetare, což byl druhý den března, z rozkazu mistrů⁵ a konšelů všichni kazatelé v svých kázáních kázali a ohlašovali svrchuvedené nehorázné kacířství, víru křesťanskou převelice podřívající, a nařizovali jménem konšelů, aby žádný hospodář nepřijímal takové lidi do svého domu, nýbrž kdyby někteří přišli, aby je oznámili konšelům a nedovolili jim zůstat v Praze. Ale přes slušný rozkaz pražských konšelů nakazili se v Praze mnozí lidé obojího pohlaví a z nich byl jakýsi švec Václav, měšťan pražský, po svátku sv. Maří Magdalény téhož roku pro svou zatvrzelost upálen, jak bude níže pověděno.⁶

Potom pro svrchuvedené kacířství rozdělili se bratři v Hradišti neboli Táboře bydlící na dvě strany, totiž pikartskou a táborskou, a tak věrnější strana táborská vyhnala z hory Tábora přes dvě stě lidí obojího pohlaví, nakažených pikartským kacířstvím. A když bloudili po lesích a po horách, upadli někteří z nich v tak veliké šílenství, že odhodivše šaty, jak muži, tak i ženy, chodili úplně nazi říkajíce, že jsou v stavu nevinnosti a že šaty byly přijaty pro hřích prvních rodičů. A z téhož šílenství se domnívali, že nehřeší, jestliže se bratr tělesně spojuje se sestrou. A jestliže některá počala, říkala, že počala z Ducha svatého. A mnohem více, bohužel, páchali, co není hodno zanechatí potomkům zapsáno.⁷

Potom po nějakém čase, totiž před sv. Jiří, přijel Žižka od Berouna na Hradiště a dal upáliti ve vesnici Klokotech padesát⁸ lidí obojího pohlaví z řečené pikartské sekty; mezi nimi byli dva kněží, z nichž jeden se jmenoval Petr Kániš.⁹ Ti všichni na vyzvání řečeného Žižky nechtěli upustiti od svých bludů, nýbrž vesele s úsměvem¹⁰ kráčeli do plamenů ohně, říkajíce, že dnes budou s Kristem kralovati v nebi. A po odjezdu Žižkově bratří, kteří tam byli, upálili jich dvacet pět z té pikartské sekty.

86 / Domatlice,
východní průčelí Dušní brány
z 2. pol. 13. stol.

Rovněž téhož času kázal jeden z pikartského kacířstva v krajích velmi mnoho bludných a kacířských článků a mezi nimi veřejně kázal tyto:

Nejprve, že je kacířství klekati před svátostí oltářní, protože v ní není pravé tělo Kristovo,¹¹ nýbrž jen chléb a mana, poněvadž Kristus s celým tělem vstoupil na nebesa a nezůstalo zde nic jiného, než chléb a víno posvěcené neboli požehnané, co má být přijímáno pro posílení proti duchovním nepřátelům. Dále má být žena hotova býti po vůli svému muži,¹² kdykoli a kdekoli o to muž požádá, i v kostele je žena povinna býti po vůli muži a potom hned přijímati. Dále muž, který může plodit, je-li jeho manželka stará nebo neplodná, může ji propustiti a přivesti si mladou. Dále lid si sám může podávati onen požehnaný chléb, jen když je požehnan od kněze a přinesen na oltář, protože ruka kněžská není hodnější než ruka kteréhokoli dobrého laika. A tak kázal o přemnohých jiných bludných člancích.

S POJENÁ VOJSKA, PRAŽSKÉ A TÁBORSKÉ, DOBYLA
CHOMUTOVA A VYHUBILA OBYVATELSTVO /
LOUNY A SLANÝ SE DOBROVOLNĚ PODDALY /
KÁZÁNÍ KNĚZE ANTOCHA V PRAZE /
DOBYTÍ BEROUNA

87

Potom téhož roku, totiž 1421, když byla sjednána s Plzeňskými nějaká ta dohoda, jak je svrchu uvedeno, pohnulo se celé vojsko k městu Chomutovu a 15. dne března, v sobotu před Květnou nedělí, mocně je oblehlo. A když se Němci z cimbuří hradeb přicházejícímu vojsku rouhali a toho dne jeho útok odrazili, učinilo vojsko hned druhého dne, to je v neděli, kdy se zpívá v kostele Božím Domine ne longe,¹ útok na město, napadnuvši ze všech stran příkopy a hradby. A přesto, že obyvatelé města na ně lili rozpuštěnou smůlu a vařící vodu, přece se Pražané z jedné a táboři z druhé strany zmocnili spolu s hradem města, a vtrhnuvše do něho, provedli veliké loupení, takže nikdy nenašli nic podobného na bohatství, a zahubili všechny muže města mečem a ohněm, ponechavše jich naživu sotva třicet, aby pochovali těla mrtvých. A ti jich pochovali přes dva tisíce, a to patnáct set po odečtení přemnohých upálených panoší, měšťanů, kněží a židů.² Ale nešlechtné táborské ženy tam spáchaly strašný zločin, neboť vyvedly z města ženy a panny, oplakávající své muže a rodiče, slíbivše jim bezpečný odchod, ale když ony vyšly z města, svlékly z nich roucha, pobraly jim peníze a jiné věci, a zavěvše je do jedné viničné boudy, zahubily je plameny

1770 quos nudos incedere iubens Adamitas vocavit et occupata insula quadam amne Lusinitio^A cincta filium Dei se dixit et Adam vocari.

(2) Connubia eis promiscua fuere, nefas^B tamen^C iniussu^D Adam mulierem^E cognoscere. Sed ut quisque libidine incensus in aliquam exarsit, eam manu prehendit et adiens principem "in hanc", inquit, "spiritus meus concaluit".^F Cui princeps "ite",^G respondit, "crescite^H et multiplicamini et replete terram". Aiebat quoque^I ceteros homines servos esse,^J se vero et, qui ex eis nascerentur, liberos.

(3) Ex his^K XL viri insulam exiere et intrantes vicinas villas evaginatis gladiis super CC agrestes interfecere,^L quos diaboli filios asserebant. Zischa^M 1780 his^N auditis, quamvis sceleratus, scelus tamen exhorruit.^O Habet enim hoc natura hominum, ut aliena magis quam sua quisque^P vitia pernoscat^Q neque summa scelera^R diu inulta manent ultoremque mali saepe malum cernere licet. Duxit^S igitur^T in eos exercitum expugnataque^U insula^V Adamitas omnes gladio^W delevit duobus tantum reservatis, ex quis gentis superstitionem cognosceret. Audivi ego ex Ulrico^X Rosensi, praestanti^Y regulo, cum agerem in 1785 Bohemia, fuisse apud se viros et mulieres eius sectae captivos. Et mulieres quidem palam dixisse non esse liberos, qui vestibus et praesertim femoralibus uterentur; eas^Z in carcere apud se peperisse; quas cum anno elapso simul cum viris igni tradidisset, ridentes cantantesque flammaram incendia pertu- 1790 lisse.

[^I XLII. Quomodo Sigismundus Bohemiam ingressus coronam regni acceperit minusque feliciter pugnaverit ^I]

(1) Sigismundus interea^{AA} convocatis Sclesiae^{BB} ducibus ingressus Bohemiam Gretium, deinde^{CC} Cuthnam^{DD} infesto exercitu petit, Cenchonem,^{EE} ut 1795 arcem Pragensem sibi reddat, magnis^{FF} sponsonibus allicit, equitum III milia, qui urbem lacessant,^{GG} ibidem^{HH} collocat. Cencho, bina prodicione insignis, domum revertitur. Pragenses Zischam^{II} accersunt, qui cum Thaboritis^{JJ} nihil moratus urbem in^{KK} potestatem recepit. Duo tantum ex baronibus, Hilco^{LL} Crustina Lituburgensis et Hilco^{MM} Valdesteynus^{NN} ac pauci nobiles Pra-

^A Lusinitio *ORTV₁V₂*: Lusmicio *C* // ^B nefas *ORTV₁V₂*: nephas *C* // ^C tamen *CORV₁V₂*: om. *T* // ^D iniussu *COV₁V₂*: in iussu *RT* // ^E mulierem *CRTV₁V₂*: mulierum *O* // ^F concaluit *CORTV₁*: incaluit *V₂* // ^G ite *OV₁V₂*: om. *C*: ita *RT* // ^H crescite *ORTV₁V₂*: ite crescite *C* // ^I quoque *ORTV₁V₂*: om. *C* // ^J esse, se vero *CORV₁V₂*: esse s vero *T* // ^K his *ORTV₁V₂*: iis *C* // ^L interfecere *CRV₁V₂*: interficere *OT* // ^M Zischa *CV₁*: Czischa *ORT*: Zisca *V₂* // ^N his *ORTV₁V₂*: iis *C* // ^O exhorruit *CRTV₁V₂*: exortum *O* // ^P quisque *CORV₁V₂*: om. *T* // ^Q pernoscat *ORTV₁V₂*: perhorrescat *C* // ^R scelera *ORTV₁V₂*: mala *C* // ^S Duxit *ORTV₁V₂*: Direxit *C* // ^T igitur *CORV₁V₂*: om. *T* // ^U expugnataque *CTV₁V₂*: expugnatque *OR* // ^V insula *CRTV₁V₂*: insulam *O* // ^W gladio *CORV₁V₂*: om. *T* // ^X Ulrico *ORTV₁V₂*: Ulricho *C* // ^Y praestanti *CORV₁V₂*: om. *T* // ^Z eas *ORTV₁V₂*: easque *C* // ^{AA} interea *CRV₁V₂*: in terra *OT* // ^{BB} Sclesiae *ORTV₁V₂*: Slesiae *C* // ^{CC} deinde *ORTV₁V₂*: ex inde *C* // ^{DD} Cuthnam *CORV₁V₂*: Guthnam *T* // ^{EE} Cenchonem *CORTV₁*: Conchonem *V₂* // ^{FF} magnis *CV₁V₂*: magis *ORT* // ^{GG} lacessant *CRV₁V₂*: lacessant *OT* // ^{HH} ibidem *CRV₁V₂*: ibi *OT* // ^{II} Zischam *CV₁*: Czischa *OR*: om. *T*: Zischam *V₂* // ^{JJ} Thaboritis *COTV₁V₂*: Thabortis *R* // ^{KK} in potestatem recepit *ORTV₁V₂*: accepit in potestatem *C* // ^{LL} Hilco Crustina *ORTV₁V₂*: Nilco Crussina *C* // ^{MM} Hilco *ORTV₁V₂*: Nilco *C* // ^{NN} Valdesteynus *V₁*: Valdescenensis *C*: Valdesteynus *ORT*: Valdesteinus *V₂*

přikázal jim, aby chodili nazi, a nazval je adamity. Usadil se na kterémisi ostrově ob-
tákaném řekou Lužnicí, tvrdil o sobě, že je syn Boží a že se jmenuje Adam.

(2) Obcovali každý s každou, nebylo však dovoleno poznat ženu bez Adamova souhlasu. Ale jak kdo zapálen vášní vzplanul touhou po nějaké ženě, uchopil ji rukou, přišel k vůdci a pravil: "Pro tuto vzplanul můj duch." Na to vůdce odpověděl: "Jděte, rost' te, množte se a naplňte zemi."⁸ Říkal také, že ostatní lidé jsou otroky, oni však a ti, kdo se z nich narodí, jsou svobodní.

(3) Čtyřicet mužů z nich odešlo z ostrova, vniklo do sousedních vsí a zabilo mečem přes dvě stě venkovanů, o nichž tvrdili, že jsou synové ďábla. Když to uslyšel Žižka, ačkoliv sám zločinec, přece se zločinu zhroutil. Je totiž v lidské přirozenosti, že každý vidí spíše cizí chyby než své a největší zločiny nezůstávají dlouho nepotrestány; mstitel zla je často schopen zlo vidět. Vytáhl tedy s vojskem proti nim, dobyl ostrova a všechny adamity vyhladil mečem ušetřiv pouze dva, aby se od nich dozvěděl o jejich pověrách. Když jsem meškal v Čechách, slyšel jsem od předního šlechtice Oldřicha z Rožmberka, že měl u sebe v zajetí muže i ženy této sekty. Ženy prý veřejně tvrdily, že není svoboděn ten, kdo užívá šatu, zejména kolem beder; a ty že u něho ve vězení porodily. Když je pak následujícího roku dal společně s muži upálit, snášely žár plamenů se smíchem a zpěvem.

XLII. Jak Zikmund vstoupil do Čech,
přijal královskou korunu a nešťastně bojoval

(1) Zikmund zatím svolá slezská knížata, vstoupí do Čech a zamíří s vojskem připraveným k boji k Hradci a pak ke Kutné Hoře. Čeňka zláká velkými sliby, aby mu vydal Pražský hrad, a umístí tam čtyři tisíce jezdců, aby zneklidňovali město. Čeňka proslulý dvojí zradou se vrátí domů. Pražané povolají Žižku, který s tábory bez meškání přijal město do své moci. Pouze dva pánové, Hynek Krušina z Lichtenburka a Hynek z Valdštejna, a někteří vladykové šli za korouhvemi pražanů; zbývající

⁸ Srv. *Vulg. Gen* 9,1.